

هادی محمدی - محمد جواد ظریف‌وزیر سابق امور خارجه کشورمان این‌روزها با استفاده از حقوق بین الملل و نقد ساختار سازمان‌های بین‌المللی و استفاده از فکت‌های تاریخی، رژیم‌اشغالگر صهیونیستی را به‌شدت زیر سوال می‌برد که البته ریشه در سابقه و فعالیت او در سازمان ملل‌ووزارت خارجه دارد؛ اما ظریف در بخشی از سخنرانی اخیر خود در کانون و کلا به‌حوزه سیاست داخلی‌ورود کرد و جملاتی از او در رسانه‌ها منتشر شد که جای نقد و تامل داشت. او حالا در گفت‌وگویی صریح و شفاف به آخرین خبر به ارائه تحلیل خود از تحولات فلسطین پرداخت و به‌برخی از شبهات ایجاد شده پاسخ داد که در ادامه می‌خوانید.

چه‌خبر آقای ظریف؟

خبرهای ناگوار از غزه که قلب هر انسانی را به درد می‌آورد و برخلاف تبلیغات صهیونیست‌ها این واقعیت جنایات‌شان در دنیا روشن شده‌ومردم در خیابان‌ها هستند.

دکتر ظریف هر وقت صحبت کرده فضای مجازی را به‌خود اختصاص داده. این فضا را دوست دارید؟
نه‌الز اما ولی وقتی صحبت نمی‌کنم هم این اتفاق می‌افتاد. برخی دوستان دوست دارند همیشه یاد ما باشند و مهر به ما بوززند. (با خنده) اشکال ندارد ای کاش در جهت آرام‌هاو منافع انقلاب باشد ولی برخی مواقع این‌طور نیست. پرسش رامطرخ‌نکردند و قبل وبع‌د انمی‌دانند و یک‌تکه‌ای از صحبت را از یک نشست دوساعته پخش می‌کنند که تصویر غلطی از سخنان من ایجاد می‌کند. آن‌چه از قول من نقل می‌شود از نظر خود من هم بیگانه‌است برای همین از مردم درخواست کردم کل حرف‌ها را بشنوند تا معلوم شود بنده گفته‌ام. این‌که آدم‌ها برداشت متفاوت دارند طبیعی‌است اما این‌که برای اغراض سیاسی حرف‌ها را عوض کنیم به‌اعتبار رسانه کمک نمی‌کند.

در بر نامه «به افق فلسطین» چه شد که قرار بود بروید و نرفتید؟

خیر قرار نبود بروم. من تلویزیون نگاه نمی‌کنم. فرصت نمی‌کنم وحتی تلویزیون‌های خارجی هم نمی‌بینم ولی کلیپی برای من فرستادند که در مصاحبه د کتر عراقچی مجری‌روی آنتن زنده بنده را دعوت کرد. می‌دانید که سابقه خوبی‌باشبکه افق ندارم اما سه‌شنبه هفته گذشته بدون هماهنگی با افرادی از «اوج» قبل کلاس من آمدند و اصرار زیاد کردند که برای مصاحبه بیایم و قبول نکردم. چهارشنبه‌با چند نفر از دوستان مشورت کردم و از چند جای جمله‌یکی از خانواده‌های شهید اپام دادند و ما هم گفتیم باشد می‌آیم. بعد از حاشیه‌های جلسه کانون و کلا به همسرم گفتم حتما دعوت من را پس می‌گیرند. عادت هم دارم که مصاحبه کنم و پیش نشود زمانی که عادل فردوسی‌پور هم مصاحبه کرد پیش نشد. ظهر جمعه گفتند چون مصاحبه من با سخنرانی سید حسن نصرا... همزمان می‌شود یک وقتی دیگری را هماهنگ می‌کنیم. به همسرم گفتم همان‌که گفتیم شد. تا این‌که شنبه گفتند کل نتیجه عوض شد. خود دوستان اوج می‌گویند ارتباطی به مصاحبه من نداشته و حتما در ست می‌گویند.

یک ماه از عملیات طوفان الاقصی گذشت. شما گفتید بازنده این میدان، اسرائیل است. با توجه به ۱۱ هزار شهید غزه، هنوز همین نظر را دارید؟
دو موضوع وجود دارد. یکی هزینه این کار است که مردم فلسطین باید تصمیم بگیرند که در ست بوده یا خیر. ما نمی‌توانیم برای مردم فلسطین تصمیم بگیریم این هزینه‌ای که شما دادید در ست است یا غلط. حتی یک انسان بی‌گناه کشته شود از نظر ما هزینه بالایی است. کسانی که این عملیات را زیر سوال می‌برند در این موقعیت نیستند و مردم فلسطین باید بگویند. نکته دوم این‌که از نظر یک ناظر اسرائیل در هر دو بعد استراتژی ۷۰ ساله اش شکست خورد. بعد اول شکست ناپذیری و بعد دوم مظلوم‌نمایی. در بعد اول سیاست اسرائیل این بوده که عملیات باید خارج از سرزمین‌های اشغالی و با اصل غافلگیری و سریع باشد اما الان در هر سه‌حوزه شکست خورد و تصویر شکست ناپذیری هم از بین رفته‌و آن‌چه الان می‌بینیم فقط وحشی‌گری است که نشان می‌دهد یک حیوانی را بهش ضرر به‌ای زده‌اند و آن حیوان خوی وحشی‌گری اش را نشان می‌دهد لذا افسانه شکست ناپذیری که قبلا توسط مقاومت لبنان در سال ۲۰۰۰ و در ۲۰۰۵ توسط فلسطین مقداری شکسته شده بود الان به صورت کلی از هم پاشید. ستون دوم مظلوم‌نمایی بوده‌و می‌گوید این همه وحشی‌گری را انجام می‌دهم تا هلو کاست تکرار نشود. در روزهای اول صحنه‌هایی پخش شد که توانست این فضای مظلوم‌نمایی را تقویت کند اما بعد از حمله به بیمارستان این تصویر هم پاشید. این همه مردم در نیویورک، لندن و پاریس به‌رغم سیاست‌های حمایتی دولت‌هایشان اعتراض می‌کنند حتی شنیدم صهیونیست‌ها ۲۵۰ دلار به هر نفر می‌دهند تا حمایت کنند این یعنی هر دو افسانه شکست خورده و این یعنی شکست اسرائیل و بعید می‌دانم اقدامی بتواند در داخل غزه بکند که این شکست را جبران کند.

گفت و گو

صریح و شفاف با ظریف

ایران چرا و چقدر به دوستانش در منطقه کمک مالی می‌کند؟ ماجرای "خسته‌شدن مردم" چه بود؟ حمایت از فلسطین چه نفعی برای ما داشته‌است؟ راه‌حل مسئله فلسطین چیست؟ و... در گفت‌و‌گوا وزیر سابق امور خارجه به این سوالات پاسخ داده‌ایم

فلسطین می‌جنگیم و نه به جای فلسطین صلح می‌کنیم. ما از جانب جمهوری اسلامی می‌گوییم هیچ‌گاه اسرائیل را به رسمیت نمی‌شناسیم ولی دخالتی برای برهم‌زدن خواست مردم فلسطین نمی‌کنیم. بعضی صحبت‌هایی در برابر بیانات مقام معظم رهبری می‌شود از سوی برخی افراد که مردم را نگران و خسته می‌کنند. حرفی نزدیک به مردم خیال‌کنند شما برنامه‌هایی دارید. رهبری نکته‌ای را مطرح کردند شما از رهبری جلوتر نروید و بی‌خود مردم را خسته نکنید از سیاست‌هایی که به خاطر حرف‌های شما مطرح می‌شود. مردم ما مثل مردم همه دنیا با مردم فلسطین هم در هستند و نگران‌اند و خوشحال نیستند ولی به خاطر برخی مواضع از سوی برخی افراد مردم نمی‌خواهند از آن‌ها حمایت کنند. الان اگر کسی از فلسطین حمایت کند و هم‌موضع این‌ها نباشد حتما می‌خواهند یک جایی از حرف‌ها و اطوری قطعیت کنند که بگویند ما نیست در حالی که موضوع فلسطین موضوع ملی‌ماست.

ما چه نفعی از حمایت از فلسطین در ۴۴ سال برده‌ایم؟

حمایت از فلسطین یک موضوع آرام‌ناخواهانه‌است و آرام‌نا‌ها به‌شما قدرت می‌دهد. کشور بدون آرام‌ان قدرت ندارد. ما آمدم آرام‌ان و منافع ملی را در مقابل هم قرار دادیم و برخی فکر کردند چون ما از فلسطین حمایت می‌کنیم اقتصادمان خراب‌است اصلا چنین چیزی نیست هر چند ممکن‌است اشتباهاتی داشته باشیم. اسرائیل سیاستش تهدید انگاری و امنیتی‌سازی‌است باید حواسمان باشد در زمین اسرائیل بازی نکنیم. بسیاری از مواقع اشتباه کردیم و در زمین اسرائیل بازی کردیم مثل زمانی که برخی گفتند برویم در فلسطین بجنگیم. دقیقا در زمین اسرائیل‌است و هیچ کلمه دیگری نیست که به‌این اندازه بتواند به‌تانیاهو کمک کند. باید کاری کرد که آرام‌ان ملی ابزار قدرت و ابزار نفوذ در قلب‌ها شود. خود آمریکایی‌ها می‌گویند باید در قلب‌ها و مغز‌ها نفوذ کنیم. نباید حرف‌هایی بزنیم که در زمین ایران‌هراسی اسرائیل باشد.

پیشنهاد شما به عنوان یک استاد دانشگاه برای مسئله فلسطین چیست؟ مقاومت، همبستگی، سازش یا...
مرحوم عرفات وقتی پیمان اسلورا قبول کرد بعد از مدت کمی همه تعهدات و به هم خورد و اسرائیل و آمریکا کاری کردند که توافق به هم بخورد. ما نمی‌گوییم سازش در ست‌است یا خیر و این به خود فلسطینی‌ها ارتباط دارد ولی سازش تاکنون پاسخ نداده در حالی که تنها زمانی که اسرائیل مجبور به عقب نشینی شده در سال‌های ۲۰۰۰ و ۲۰۰۵ بوده که مقاومت باعثش بوده و این یک واقعیت‌است. جمهوری اسلامی چه کار می‌تواند بکند؟ ایران باید در صحنه بین‌المللی جنایات و نقض حقوق بین‌الملل را با یک زبان واحد توسط سازمان همکاری اسلامی، جنبش عدم تعهد و... اجماع ایجاد کند. در دنیا الان صدا بسیار زیاد شده همه این‌ها فشار می‌آورد. حتما جلوی وحشی‌گری رژیم صهیونیستی را نمی‌گیرد اما ایجاد فشار بر آمریکا و اروپا می‌کند. الان در اروپا مواضع کمی تغییر کرده‌است. کار دیگر این‌است الان که فضای افکار عمومی جهان عرب علیه اسرائیل شده و آن دروغ‌هایی که در مورد خطر ایران گفته‌اند اقداماتی کنیم که این دروغ را از بین ببریم یعنی نزدیک شدن به کشور‌های همسایه. من استقبال می‌کنم از سیاست دولت سیزدهم در نزدیکی به کشور‌های همسایه و خوشحالم که پیشرفت‌هایی هم داشتند. کارهایی که می‌شود باید کرد تا طرح صلح اعراب و اسرائیل موسوم به ابراهیم را از داخل تهی کرد چون بر اساس یک تهدید انگاری علیه ایران ایجاد شده‌و ما باید این دروغ را از بین ببریم.

شما هم یک سیاست بی‌اعتبار سازی اسرائیل در زمان وزارت خارجه خودتان داشتید.
بله و این باعث علاقه‌تانیاهو به بنده شده بود (با خنده) و روزی که استغفا کردم گفت "رفتار دستش راحت شدیم". تنها کسی

نکته‌ای در سخنرانی شما مطرح شد که اگر جنگی شود بمب‌ها روی سر مردم ریخته می‌شود نه‌حاکمیت. در این باره هم توضیح می‌دهید.

گروه‌هایی در خارج کشور که بیشتر تبلیغ جنگ و تحریم علیه ایران می‌کنند مغالطه می‌کنند و می‌گویند برای دفاع از مردم ایران جنگ و تحریم شود. کسانی که در رابطه با تحریم‌ها و جنگ‌ها تحقیق کردند می‌گویند این امری بدیهی‌است که در جنگ‌ها و تحریم‌ها مردم آسیب می‌بینند. برای افشای دروغ گویی افرادی که در خارج تبلیغ علیه ایران می‌کنند باید افشا شود که دروغ می‌گویند. آن‌ها حاضرند برای به قدرت رسیدن مردم ایران بدبختی و گرسنگی بکشند و زیر بمباران قرار بگیرند تا شمار آرزوهایشان به قدرت برسند. این‌که برخی شبکه‌های خارجی سخنگوی اسرائیل شدند و می‌خواهند به شکلی غرب و آمریکا را علیه ایران بسیج کنند باید برای مردم مشخص باشد این‌ها علیه مردم کار می‌کنند و قربانی مردم هستند. ما که حاکمیت در هم تنیده با مردم داریم و سپاه ما از مردم برآمده و علت قدرت ما هم همین‌است، بزرگ‌ترین عامل بازدارندگی‌ما و مقاومت‌ما در برابر تحریم جنگ مردم بوده‌هستند. باید این واقعیت را باید پذیریم که در واقع دشمنی و خصوصت کسانی که در خارج نشسته‌اند و تبلیغ جنگ و تحریم می‌کنند با مردم‌است چون مردم قربانی می‌شوند. جواب من پاسخ به این مغالطه بود.

اتفاق فردی در تلویزیون مطرح کرد اگر جنگ شود آقای ظریف اولین نفر فرار می‌کند.

به لطف خدا من و خانواده‌ام همگی در ایران هستیم و دور اول هم که بودیم به خاطر این بود که ما قبل از انقلاب از شاه فرار کردیم و به آمریکارفتیم انقلاب بد شد نامه نوشتیم که برگردیم اما فرمودند بمایند و درس بخوانید. البته ما همیشه در برابر ایثار گران‌وزرمندگان و خانواده‌شهاد احساس می‌کنیم تا ابد مدیون هستیم و نباید سر خودمان را بلند کنیم. مادر برابر همه آن‌ها سر تعظیم فرود می‌آوریم اما ما داشتیم کاری که به‌ما گفته بودند می‌کردیم حالا من قصه سربازی را معلوم‌است. دستور به من دادند در وزارت خارجه خدمت کنیم خود دوستان می‌دانند چه شخصیتی دستور داد.

چرا کشور‌های عربی کاری برای فلسطین نمی‌کنند؟ حتی تا چند وقت قبل دنبال عادی‌سازی هم بودند.
۱۵ سال قبل صهیونیست‌ها کاری کردند که ایران تهدید اعراب و جایگزین اسرائیل شود همان‌طور که اسرائیل، ایران را به جای اعراب دشمن اسرائیل قرار داد. یک قضاسازی وسیعی توسط آمریکا و رژیم شد که ایران تهدید‌است و اسرائیل در طرف اعراب‌است. نتانیاهو می‌گفت خطر اول و دوم وسوم ایران‌است. این بازی آن‌هاست در ذهن اعراب و ما باید این بازی را بشکنیم و معلوم شود خطر از اسرائیل‌است. اسرائیل می‌خواهد از آن‌ها سوءاستفاده کند. کل پرورنده هسته‌ای ایران تهدید نشان دادن ایران‌است و اصل مخالفت اسرائیل با برجام هم به این خاطر بود که پروژه تهدید انگاری ایران را خراب می‌کرد. این سیاست ادامه پیدا کرد و این کشور‌ها هم نیاز به حمایت خارجی دارند. برخی در منطقه ما فکر می‌کنند می‌شود امنیت را از بیرون خرید. این‌که ما در ایران احساس نگرانی نسبت به همسایگان خود نداریم به این خاطر‌است که امنیت‌ما از درون‌است. این واقعیات باعث می‌شود بگویند اسرائیل تأمین کننده امنیت آن‌هاست که بسیار خطرناک‌است چون اسرائیل تا امروز برای هیچ کس حتی آمریکا هزینه نکرده در حالی که برای همه هزینه می‌تراشد و از همه هزینه می‌کند.

چرا این روز‌ها اسرائیل با فارسی‌زبانانی که دارد در جامعه‌ما مطلب پخش می‌کند؟
هدفش قطبی سازی جامعه ایران‌است و من امیدوارم دوستان

ما که ادعای ضد صهیونیستی دارند به این قطبی سازی دامن زنند. اسرائیل به اندازه کافی تلاش می‌کند.

این‌که می‌گویند آقای ظریف خیلی دنبال جنگ نمی‌رود، با این مثال می‌گویند شما جایی گفتید آمریکا با یک د کمه سیستم دفاعی مارا انابود می‌کند؟

این هم یک قطعیت بود و من به کسی که این برش را زده بود جلوی رئیسش گفتم که چرا جمله بعدی من را قطع کردید؟ من گفتم آمریکا از نظر نظامی بر ما برتری دارد اما آن چیزی باعث پیروزی ما می‌شود قدرت مردم‌ماست. این غیر از حرف امام‌است؟ ما به چه چیزی متکی هستیم؟ آمریکا بیش از ۸۰۰ میلیارد دلار هزینه نظامی دارد و هزینه نظامی ما کسری از آن هم نیست. حوزه رقابت ما با آمریکا حوزه مردمی‌ماست. باید توانمندی نظامی کسب کنیم و بسیار هم افتخار می‌کنیم که توانمندی نظامی داریم اما پایه امنیت ما مردم هستند. آن‌روز گفتم امروز هم می‌گویم اعتقاد هم دارم و حرف امام را می‌گویم امام فرمود سلاح‌ان‌ها از ماقوی تر‌است این به این معنی نیست که سلاح هم نیست معنی اش این‌است که مردم هم تر هستند. مردم را داشته باشید مردم بزرگ‌ترین عامل امنیت ما و عامل مشروعیت و بازدارندگی ما هستند. من به همان فرد گفتم چرا قطع کردی رئیسش هم گفت چرا قطع کردی اما جواب درستی نداشت و هنوز هم بار‌ها این دروغ را تکرار می‌کنند. چرا دروغ می‌گویید و ذلت را برای مردم ایجاد می‌کنید؟ این مردم بزرگ هستند به مردم بگویید بر ای امنیت خودمان به آن‌ها وابسته هستیم.

اگر همبستگی مردم داخل بیشتر بود نحوه مواجهه‌ما با موضوع غزه چگونه بود؟

من فکر نکنم فرقی می‌کرد. ماجرای مواجهه‌ما با غزه مبتنی بر عقلانیت‌است و مبتنی بر بهترین روش مبارزه با اسرائیل. برخی گویند اگر وضع اقتصادی مردم بهتر بود وارد جنگ می‌شدیم. خیر. چرا اسرائیل را از گردابی که در آن گیر کرده نجات دهیم. البته اگر وضع اقتصادی ما بهتر بود یا رویایی‌ها به‌گاز ما وابسته بودند حتما بیشتر می‌توانستیم برای حمایت از فلسطین فشار بیاوریم اما دلیلی برای ورود ما به جنگ نداشتیم و تا کید می‌کنم پایه مشروعیت ما مردم‌است. وابستگی به سلاح و خارجی‌ما را حفظ نکنه. سپاه و تش‌ما از مردم‌است. بسیج ما که برخی از آن‌ها به من محبت هم دارند از مردم هستند لذا باور کنیم قدرت مردم‌را. به نظر من اگر وضع اقتصادی ما خیلی هم خوب بود در سیاست ما فرق نمی‌کرد چون این سیاست حکیمانه و عادلانه‌است که رهبری تدبیر این سیاست را همیشه دنبال کردند و به نظر من اسرائیل بسیار از این سیاست عصبانی‌است.

بعد از شهادت حاج قاسم به نظر می‌رسد مناسبات محور مقاومت تغییر کرد؟

شهید سلیمانی یک سرمایه بی نظیر برای ایران و محور مقاومت بود. فوق‌العاده بود و نمی‌شود گفت رفتن ایشان بی‌تاثیر‌است.

این هم یکی از دو گانه سازی‌هایی بود که بین شما و حاج قاسم ساختند

چرا این کارا کردند در صورتی که صدا و سیما وقتی شهید سلیمانی شهید‌شد اولین فردی که همان شب دعوت کرد بنده بودم اما چه شد بعد‌ها دو گانه ساختند؟

ربطی به استعفای شما در زمان سفر اسد به تهران نداشت؟

آن‌که قبل از شهادت بود. کسی که بعد از استعفا من را به سر کار برگرداند شهید سلیمانی بود و اگر حاج قاسم نبود که من بر نمی‌گشتم سر کار. ایشان آمد خانه‌ما و خواهش کرد برگردم و او باینیه داد. اگر شهید سلیمانی نبود من خانه‌مانده بودم. خدا شاهد‌است در روز بایستی شهید سلیمانی من برگشتم وزارت خارجه. به خاطر علاقه‌ای که به ایشان داشتم. آمد خانه ما و گفت باید برگردی سر کار ولی رفتنش خسارت بزرگ و جبران ناپذیری بود هر چند روابط ما با مقاومت کماکان ادامه پیدا کرد و خود رهبری در راس هدایت این موضوع بوده‌هستند و رابطه خیلی خوبی هم وجود دارد.

اقدامات دولت سیزدهم در حوزه سیاست خارجی و عملکرد د کتر امیر عبداللہیان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟
روابط با همسایان خوب‌است اما کاش زمانی که ما در موضع برتر بودیم برخی‌ها سفارت را آتش نمی‌زدند و روابط را هفت سال عقب نمی‌انداختند اما الان خوشحالیم. عضویت ایران در بریکس اتفاق مهمی‌است. طبیعتا انتقاداتی هم دارم نه به آقای امیر عبداللہیان بلکه به نوع پیگیری برجام که آن هم تصمیم دوستان‌است و تصمیم‌ها چیزی که در آن حضور ندارم نظر دهم لذا فقط امیدوارم ودعا می‌کنم.

نظر با مشورتی از شما گرفته شد؟

خیر البته یکی دوبار آقای امیر عبداللہیان دعوت کردند و من هم آرزوی موفقیت برای ایشان می‌کنم. من خودم وزیر بودم، وزیر خیلی سرش شلوغ‌است لذا توقع هم ندارم. دوست هم دارم دعوت نکنند. گوشه‌ای نشست‌ام در سمرامی دهم و با جوان‌ها کار می‌کنم.

این را از سر دلخوری می‌گویید؟

دلخوری چرا؟ مگر مسئولی برای ما چیزی غیر از در دسر و فحش داشت؟

البته توفیق خدمت بوده

توفیق خدمت هم آن دنیا معلوم می‌شود چون کار اشتباه ضرر زدن به میلیون‌ها آدم‌است اما خدا می‌داند که قصدی جز خدمت نداشتیم.

سخت ترین روز‌های وزارت خارجه شما چه روز‌هایی بود؟
بعد از فاجعه هواپیمای اوکراینی که یک هفته بود با شهادت سردار سلیمانی شروع شد و به هواپیمارسید بسیار بسیار روز‌های سختی بود. البته ما در وزارت خارجه خیلی در جریان امور نبودیم اما در حدی که اطلاع داشتیم تلاش می‌کردیم برای از دوش کشور برداریم.